

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نېاشد تن من مېباد
بدین بوم و بر زنده یک تن مېباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Arts & Music

هنر و موسیقی

محمد حیدر اختر

۱۸ جنوری ۲۰۱۳

گلی بر مزار یک هنر مند

به یاد عزیز غزنوی

باز هم پنجه های سخت و سنگین مرگ گلوی انسان هنرمندی را فشرد ، مجرای تنفسش را بست و صدایش را خاموش ساخت. صدائی که بیش از چهل سال از آن آواز خوشی بر می خاست و در لابه لای ساز بر دل علاقه مندانش می نشست ؛ خوشی و سرور ایجاد می کرد .

بلی، این صدای صاف و رسای عزیز غزنوی هنرمند شناخته شده کشور ما افغانستان بود، که با تأسف به روز هفتم جدی ۱۳۹۱ خورشیدی مطابق ۲۸ دسمبر ۲۰۱۲ میلادی در گلویش خفه شد و جان به جان آفرین بخشید .

عزیز غزنوی در سال ۱۳۲۶ هجری خورشیدی، در یکی از خانواده های روشن فکر ولایت غزنی دیده به جهان گشود و تعلیمات ابتدائی را در یکی از مکاتب ولایت غزنی به پایان رسانید. چون پدرش به کابل تبدیل شد با خانواده اش در سرای غزنی کابل اقامت گزید و شامل لیسه عالی حبیبیه گردید. اما، از ابتدای جوانی به موسیقی علاقه داشت و بعضی اوقات آهنگ را با خود و یا در بین دوستان و همسالانش زمزمه می کرد .

خوب به یاد دارم که نخستین بار، عزیز غزنوی در سال ۱۳۴۷ خورشیدی؛ نزد سید مظفر شاه آغا که در آن زمان به حیث معاون مدیریت آرشیف موسیقی رادیو افغانستان کار می کرد . به رادیو آمد. این که چه کسی او را به آغا صاحب معرفی کرده بود نمی دانم . آغا صاحب موضوع علاقه عزیز غزنوی را به آواز خوانی برای نگارنده و محترم شاه محمد سلطانی مدیر نطقان آن زمان در میان گذاشت . باید بگویم که در آن وقت ثبت آهنگ در رادیو افغانستان کار آسانی نبود. باید یک هنرمند از چند امتحان و موافقت می گذشت تا آوازش در استدیوهای رادیو افغانستان ثبت می گردید . ما همه یکجا شده عزیز غزنوی را با خود به استدیوی ۴۸ برده نزد مرحوم استاد محمد عمر رباب نواز رهبر ارکستر معرفی کردیم . استاد محمد عمر با لبخند همیشگی اش گفت، خوب است . روی خود را به عزیز غزنوی کرده گفت: این گز و این میدان ببینم که چقدر استعداد آواز خوانی داری ؟

خودش ربایش را برداشت و اعضای ارکستر هر کدام آلات موسیقی شان را گرفتند عزیز غزنوی در لابه لای موسیقی آهنگی را که تهیه دیده بود خواند. استاد محمد عمر گفت، آواز خیلی مقبول؛ صاف و رسا داری ولی آهنگت باید دست کاری شود و نغمه ای که خودت آن را در نظر گرفته ای، با آهنگ مطابقت ندارد. خود استاد محمد عمر با نوازندگان دیگر موزیک آهنگ را تنظیم کردند و عزیز غزنوی توانست به همان روز اولین آهنگش را ثبت استدیوی رادیو افغانستان نماید و مطلع آهنگش هم این بود:

رجا مندم پس از مرگم سرخاکم بیانی به پاس آشنائی

که اگر اشتباه نکنم، این آهنگ به راگ بیهره ترتیب شده بود این که شعر آهنگ از کی بود فراموشم شده است. زمانی که این آهنگ برای بار اول از طریق برنامه «آهنگ های نو» از امواج رادیو افغانستان پخش گردید اولین شخصی که به رادیو تلفون کرد مرحوم استاد هماهنگ بود و پرسید که این هنرمند کی است و شاگرد کی می باشد زیرا صدای عزیز غزنوی وزنگه هائی که عزیز غزنوی در این آهنگ از حنجره اش کشیده بود با آواز رسا و مقبول استاد هماهنگ شباهت هائی داشت.

بارد یگر عزیز غزنوی از طریق مدیریت عمومی موسیقی رادیو افغانستان با ارکستر هنری لوگری چندین آهنگ دیگر در استدیوی رادیو افغانستان ثبت کرد

عزیز غزنوی بعد از فراغت از لیسه عالی حبیبیه منحیث مأمور رسمی در مدیریت عمومی موسیقی رادیو افغانستان تقرر حاصل کرد و به حیث متصدی برنامه های سرود روستا؛ محلی سندی و برنامه فرمایشی ایفای وظیفه می کرد. در رادیو افغانستان با هنرمند و کمپوزیتور مشهور کشور محترم شمس الدین مسرور آشنائی پیدا کرد که در نتیجه، بعضی از آهنگ های شمس الدین مسرور را نیز خوانده است و هم بعضی آهنگ هایش از ساخته های محترم نغمه سرا (۱) نیز می باشد.

عزیز غزنوی به علاوه این که در رادیو افغانستان فعالیت هنری داشت، زمانی هم در مرستون تیاتر یا تیاتر بلدیة واقع مندوی کابل نیز در لابه لای نمایشنامه های تیاتر هنر نمائی می کرد.

عزیز غزنوی در شهر کابل در ماه مبارک رمضان و هم در ایام جشن استقلال در کمپ های وزارت خانه ها در منطقه جشن با شمس الدین مسرور برنامه های هنری داشتند. در کنسرت های رسمی و کنسرت های خارج از کشور نیز خوب می درخشید.

مرحوم عزیز غزنوی انسان مهربان؛ فقیر مشرب، خوش برخورد؛ مردم دوست؛ و با پاس بود و هیچ وقت روی مادیات حساب نمی کرد همیشه پابند دوستی و رفاقت بود.

شایسته است که از جوانمردی عزیز غزنوی مثالی بیاورم:

در شب بیست و هفتم ماه مبارک رمضان سال ۱۳۵۳ عروسی محترم محمد عمر اکبر زاده مدیر عمومی پروگرامهای رادیو افغانستان در هتل کابل بود و قرار بود در آن بعضی از هنرمندان به شمول مرحوم ظاهر هویدا سهم بگیرند نوازندگان همه حاضر بودند ولی محترم ظاهر هویدا نظر به معاذیری که برایش پیش آمد نتوانست در محفل حاضر شود محترم شمس الدین مسرور و عزیز غزنوی در هتل بامیان پهلوی سینمای آریانا برنامه اجراء می کردند اینجانب و محترم فیض احمد صافی (۲) به هتل بامیان رفتیم و موضوع را با عزیز غزنوی و شمس الدین مسرور در میان گذاشتیم. هردو هنرمند حاضر شدند که هم در هتل بامیان و هم در محفل عروسی عمرجان هنر نمائی نمایند زمانی که عزیز غزنوی یک ساعت برنامه اش را در هتل بامیان به پایان می برد به محفل عروسی آمده و در محفل شور می آفرید و بعداً شمس الدین مسرور می آمد و به گرمی مجلس می افزود، تا زمانی که من و صافی صاحب خانه مرحوم

استاد زلاند رفتیم و زلاند در اخیر شب آهنگ های آهسته برو و مراسم دیگر را اجراء کرد اصلاً این هنرمندان واقعی و مردمی موضوع مادیات را باما درمیان نگذاشتند.

زمانی که افغانستان دچار جنگ داخلی و قدرت طلبی های تنظیم ها گردید و بعداً هم رژیم فرهنگ ستیز طالبی روی کار آمد عزیز غزنوی و دیگر هنرمندان افغانستان نتوانستند به فعالیت های هنری شان بپردازند. محترم استاد محمد یوسف کهزاد شاعر و نقاش شناخته شده کشور درویتی هائی که تحت عنوان « مروارید های سیاه » انتشار داده اند در باب عزیز غزنوی و دیگر هنرمندان ما چه خوب می گوید :

عزیز غزنوی دیگر خموش است هماهنگ و زمان خانه بدوش است
نپرسیدی تو از ظاهر شبابت که از هجران تو خویش به جوش است

بعد از سقوط رژیم طالبان در افغانستان عزیز غزنوی مدتی به حیث مدیر عمومی موسیقی رادیو افغانستان ؛ مدیر عمومی موسیقی رادیو و تلویزیون افغانستان و هم زمانی هم به حیث رئیس تولید موسیقی ایفای وظیفه می کرد و آخر الامر به حیث مدیر تطبیق موسیقی رادیو افغانستان مقرر شده بود .

در سفر اخیری که در ماه اکتوبر سال گذشته به کابل عزیز داشتیم ، در رادیو تلویزیون افغانستان عزیز غزنوی را هم دیدیم آن عزیز غزنوی سابق نبود خیلی ها پڑمرده به نظر می رسید از یک سو مریضی که عاید حالش بود آزارش می داد و از جانب دیگر از این که وزارت اطلاعات و فرهنگ و رادیو تلویزیون ملی افغانستان وی را از هنرمندان و موسیقی به دور انداخته و مأمور دفتر ساخته بودند ، رنج می برد با دل پر درد با آه و افسوس و ریختن اشک از شرایط ناگوار که برایش ساخته بودند، یاد کرد.

و بالاخره عزیز غزنوی به روز ۵ جدی ۱۳۹۱ خورشیدی در داخل محوطه رادیو تلویزیون افغانستان دچار حمله قلبی گردید دو بار به زمین خورد و زمین گیر شد ولی مسئولین رادیو تلویزیون وی را به بیمارستان انتقال ندادند، بلکه برای خانواده اش تلیفون کردند که عزیز غزنوی را به شفاخانه ببرند زیرا اکثر شفاخانه های کابل شخصی می باشد شاید رادیو تلویزیون ملی نخواست مصرف تدای عزیز غزنوی را متقبل شوند. (۳)

خانواده عزیز غزنوی وی را به بیمارستان انتقال دادند و بعد از یک شبانه روز داعی اجل را لبیک گفت و به دیار ابدیت پیوست .

در مراسم جنازه اش در پل سوخته کابل مشاور ارشد وزارت اطلاعات و فرهنگ رفیق جلال نورانی وی را بلبل غزنه لقب داد. لقبی که بعد از مرگ برایش داده شد، ولی خشنودش نکرد .

عزیز غزنوی مُرد، ولی هنرش همچنان می درخشد و نامش تا ابد باقی خواهد ماند. خداوند بیمارزدش و روانش شاد باشد. ما دسته گلی از دیار غربت بر مزارش گذاشته ، یادش را گرمی می داریم و برای همه هنرمندان و علاقه مندان آواز عزیز غزنوی تسلیت می گوئیم .

منابع

- ۱ - محمد شریف رسولی نغمه سرا عضو مدیریت آرشیف موسیقی فعلاً در پاکستان
- ۲ - فیض احمد صافی سابق مدیر عمومی اداری رادیو تلویزیون افغانستان فعلاً باشنده امریکا
- ۳ - برنامه گنج شایگان صدای امریکا .